

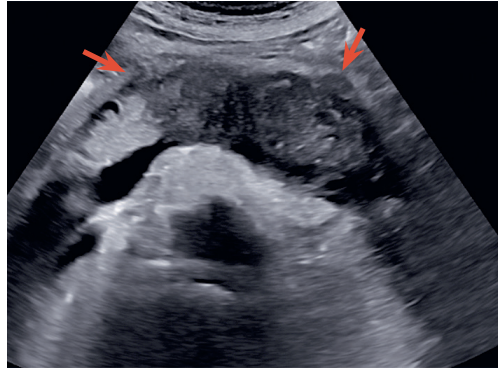

Haimakasvaimen ihmeperaneminen

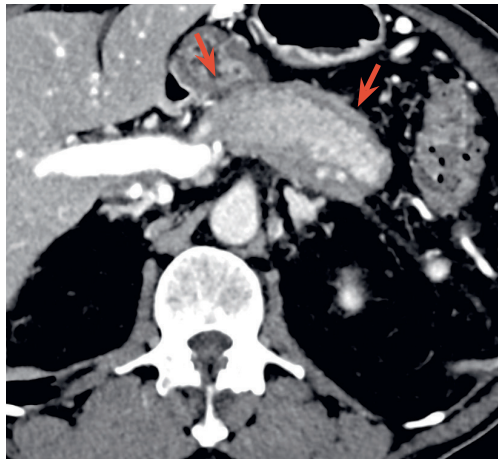
Noin 70-vuotias aiemmin hyväkuntoinen hoikka mies tuli terveyskeskuslääkärin läheteellä kaikukuvaukseen vatsakipujen takia. Potilaalla oli kaksi kertaa ollut kova yöllinen kipukohaus. Seurannassa ilmeni kutinaa, ja ajoittain ulosteet olivat harmaita. Potilas oli myös hiukan laihtunut.

Vatsan kaikukuvauslöydöksen perusteella haima oli poikkeava (**KUVA 1**), minkä takia suositeltiin vartalon tietokonetomografiaa (TT) haimakasvainohjelmalla. Tutkimus tehtiin jo viikon päästä, sillä epäiltiin vakavaa tautia (**KUVA 2**). Potilas ei kuitenkaan päätnyt leikkauksipöydälle, vaan häntä alettiin hoitaa jo vuonna 1949 keksityllä ”ihmelääkkeellä”. Seurantakuvaus on tehty nyt kahdesti, ja vajaan vuoden kuluttua kaikukuvauksesta haiman tilanne on normalisoitunut.

Vartalon TT:n lausunut radiologi oli lukenut Duodecim-lehtensä (1) ja ehdotti diagnoosia, joka varmistui tietyllä laboratoriotutkimuksella. Mikä haiman tauti oli kyseessä ja mikä oli moneen vaivaan auttava lääke? Vastaus on sivulla 1972.

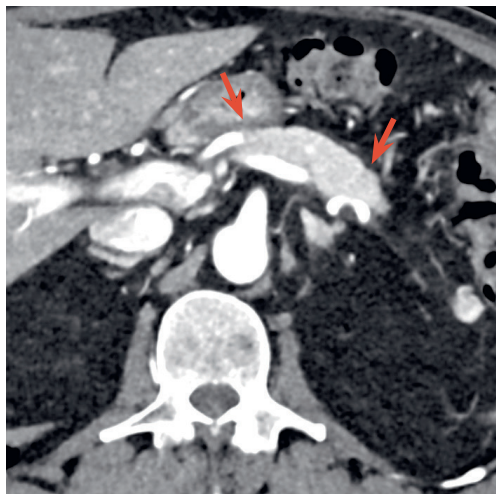
KUVA 1. Haiman kaikukuvauslöydös (nuolet).

KUVA 2. Tietokonetomografia haimaohjelmalla. Haima merkitty nuolilla.

Haimakasvaimen ihmeperaneminen

KUVA 3. Haiman tietokonetomografia glukokortikoidihoidon jälkeen. Haima on merkitty nuolilla.

Vartalon TT:ssä haima oli kauttaaltaan turvoksissa ja sitä ympäröi latautumaton kudos. Seerumin IgG4-pitoisuus oli suurentunut, 6,6 g/l (viitearvo 0,08–1,4 g/l). Tämä ja kuvantamis-

tutkimuksen löydös sopivat tyypin 1 autoimmuniperäiseen haimatulehdukseen eli haiman IgG4-tautiin. Vanha ”ihmelääke” oli glukokortikoidi (2). Prednisolonilääkitys annoksella 40 mg vuorokaudessa aloitettiin neljän viikon ajaksi, minkä jälkeen annosta on voitu pienentää.

IgG4-tauti voi ilmentyä myös monielintautina ja lähes missä tahansa elimessä. Tyypillisiä muita kohteita ovat muun muassa sylkirauhaset, sappitiet, munuaiset ja keuhkot. Kuvaamallani potilaalla ei todettu muita elinmanifestaatioita. Kuvantamislöydös on normalisoitunut ja seerumin IgG4-arvokin pienentynyt, viimeksi se oli 1,42 g/l (**KUVA 3**). ■

KIRJALLISUUTTA

1. Pettersson T. IgG4:ään liittyvä sairaus – monen näennäisesti yhden elimen tautitilan yhteinen nimittäjä. *Duodecim* 2014;130:209–18.
2. Vapaatalo H. Aito ihmelääke. *Duodecim* 2011;127:2537–41.

KIRSI WAAHTERA, LL, radiologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri
HUS Diagnostiikkakeskus Radiologia, Itä-Uudenmaan röntgen